

Székely Mór És Margit

Ezek a férjem [Székely Imre] szülei. Lehet hogy épp fiatal házaspár voltak, amikor a kép készült, valamikor az 1920-as években. Fischmann Margó [Margit] volt az édesanya leánykori neve. Háziasszony volt, Székely Mór, a férjem édesapja pedig banktisztviselő.

Az egész család ortodox volt, de modernebb, mint az enyéimék. A szülei összeházasodtak, az apja [Gyergyó]Tölgyesen született, de már ifjúkora óta Kolozsváron élt, itt laktak, és amikor meg kellett születnie -- akkoriban még nem szültek kórházban --, az anyja elutazott a férjem nagyszüleihez, akik Alsóbánban laktak, és ott szülte meg Imrét. Egy idő után aztán eljött vele Kolozsvárra, tehát ő tulajdonképpen kolozsvári, itt járt elemibe a Tarbutba, a zsidó iskolába.

Akkoriban volt a gazdasági válság, az apja hivatalnok volt egy bankban, a bank csődbe jutott, az apja meg munka nélkül maradt. Akkor a férjemet magukhoz vették a nagyszülők, mert félig parasztok voltak, tehát volt valamennyi földjük is, és volt egy boltocskájuk, amilyen minden faluban volt: begyűjtötték és eladták a tojást, vitték be Nagyváradra.

A családja vallásos volt, de nem olyan vakbuzgó, mint az enyéme. Kóser háztartás volt, péntek este az apukája kézen fogta, és elmentek a templomba, és szombaton is. Amikor hét éves volt, született egy testvére, és akkor még nehezebb lett, mert az édesanyjuk megbetegedett. Úgy érezték, akkor szegényedtek el igazán. Gyakran költözködtek, szoba-konyhás lakásaik voltak, nem volt folyóvíz a lakásban, nehezen éltek, de az apja értelmiségi volt. Megtartották a húsvétot, mindent megtisztítottak a humectől [hámectől], az anyja haja le volt vágva, és kendőt viselt. De modernebbek voltak, azaz inkább értelmiségiek, mint az enyéme. A papa erős dohányos volt, a mama különleges asszony volt, de beteges. Lacika születése után érgyulladásra lett. Vagy fél évig volt egy boltocskájuk is, de nem ment, és nagyon nehezen éltek.

A szülőket Nagybányáról deportálták. A férjemet és az öccsét, Lacit külön deportálták. Több hónapot töltött Auschwitzban, amíg csak ki nem ürítették a tábor. A tábor területén használt traktorok javítóműhelyében dolgozott. Tehát elég jó munkája volt. Mindig, amikor jött egy csoport nő a fürdőből vagy máshonnan, és hallotta, hogy magyarul beszélnek, megkérdezte: "Kolozsváriak nincsenek közöttetek?" Nem voltak. Egyszer ment azzal az SS-katonával, aki nem bánt vele rosszul, mert jó szakember volt, és... egy asszony odaszaladt hozzá, kopasz, kicsike, sovány, és azt kérdezte: "Maga nem Székely Imi Kolozsvárról?" Mire ő mondta, hogy "De igen". Erre ő: "Imike, anyuka vagyok!". Tehát az édesanyja volt, aki megismerte, de akit ő nem ismert meg, úgy nézett ki, szegény. 1901-ben született, tehát negyvenhárom éves volt. Az első kérdése az volt, "Hol van Lejbi?", mert otthon így hívták Lacit zsidóul. Ő meg mit mondhatott, azt mondta: "Velem van, jól van, anyuka." Az édesanyjának visszere volt, nyílt sebek voltak már a lábain emiatt, tudta, hogy kell valamilyen por, hogy oldatot készíthessen, éjszakára be kell kötni olyan rongyokkal, amiket abba az oldatba mártott. Imi szerzett port, és szerzett valami rongyokat is kendőnek, meg kanalakat, mert egy kanállal hárman-négyen-ötten ettek. Kis batyukat készített, és átdobálta -- több napon keresztül dobálta át őket a drótkerítés fölött az édesanyja és a többi nő számára. Imi édesanyja azt mondogatta, hogy ha dolgozni mennek, és ha őt még kiválasztják munkára, nem fog elmenni, mert a két fia itt van, Auschwitzban, és lehet, hogy még találkozik velük. Aztán elvitték máshová, egy gyárba dolgozni, és valószínűleg ott halt meg. Az édesapját valószínűleg már akkor elgázosították, amikor megérkeztek Auschwitzba. Ő idősebb is volt, és nagyon le volt gyengülve.